

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De Confessis. Titulus XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

Procurator bonis datus, Bart. in d. S. imperator in fine per l. pen. ff. de Carbon. edict. l. 2. in principio. ff. de curat. bon. dat. lequestro datur contrarium depositi iudicium, in quo de indemnitate eius agitur, l. ei apud quem in princ. ff. de pos. nec permittitur officium, quod semel suscepit contra officium depositionis refutare, nisi iustissima causa interveniente, & tunc arbitrato iudicis res apud eadem sacram deponitur, d. l. ei apud quem §. fin. tenetur sequester † de culpa & negligentia, quando non vendit res mobiles, vel fructus qui servando servari non possunt, & precium collocat, seu conseruat, de iudic. fructibus & rebus consumptis aut deterioratis, Franc. Marc. dec. 444 part. 1. l. Diuus ff. de petit. hered. l. imperatores in fine ff. de appell. debetur ei Salarium quando remaneret in damno, quia officium non debet esse alicui nocivum, l. sed si quis ex signatoribus & ibi gloss. all. gat. concordantias ff. quem adm. testam. aper. l. 1. C. de prob. Salarium libr. 10. Franc. Marc. decif. 443 part. 1. & alijs iuribus supra allegatis.

De Confessis.

Titulus XVIII.

S V M M A R I A.

- 1 Confessio in probando idem operatur, quod instrumentum publicum.
- 2 Titulus de confessis, quomodo differat à tit. de interrogatorijs act.
- 3 Confessio iudicialis, ut prauidet consentienti plura requiruntur, quod sit maior viginti quinque annis.
- 4 Sponte confiteatur.
- 5 Ex certa scientia.
- 6 Contra se.
- 7 Quod fiat in iudicio coram competente iudice.
- 8 De re certa litigiosa, aut de qua cum alio actio esse potest.

- 9 Et quod in confessione venit, natura, ius, & fauor causa recipere possit.
- 10 Confessio extrajudicialis praesente parte facta cum causa plene probat in ciuilibus, in criminalibus facit iudicium ad torturam. Absente parte facta iure ciuili non probat, de aequitate canonica plene probat.
- 11 Confessio facta in testamento non probat, sed operatur legati seu fideicommissi petitionem.
- 12 Positiones sunt à partibus per verba assertiua ad interrogandum alteram partem & ponens omnia, quae ponit, intelligitur confiteri.
- 13 Articuli sunt dispositiue ad probandum, sed articulus non fatetur, nisi articulos dederis medio iuramento.
- 14 Interrogationes sunt à iudice in quacunque parte iudicij, vel à parte in preparatorijs iudicij sed interrogans nihil affirmat.
- 15 Positiones sunt ante & post litem contestatam, & omni casu quo necessaria esset probationes.
- 16 De facto rei vel actoris.
- 17 Quod non sonet in delictum.
- 18 Offerende sunt infra terminum concessum ad probandum iudici in scriptis precedente iuramento calumnia.
- 19 Respondetur eis praui iuramento calumnia.
- 20 In prophana causa primo datur terminus actori ad ponendum & articulandum.
- 21 In causa beneficii in simul eodem tempore vtrique parti datur terminus ad ponendum & articulandum.
- 22 Positionibus quilibet potest respondere per procuratorem.
- 23 Contumax in respondendo positionibus indistincte habetur pro confessio, vel negante, preus ipsierit decem quatuor concurrentibus.
- 24 1. Quod positiones sibi sint lectae.
- 25 2. Quod iussus sit respondere per iudicem in praesentia.
- 26 3. Quod contumaciam suam non possit excusare.

- 27 ⁴ Quod iudex pronunciet cum contumaciam in respondendo.
- 28 Responso qua sit positio refertur ad id, super quo principaliter sit positio, & non ad enunciatiue narrata.
- 29 Positio qualificata, qua continet aliquid falsum in qualitate, post in totum negari. Si continet aliquid falsum in quantitate summa, vel parte rei, tunc debet confiteri veritatem.
- 30 Responso rei ad positiones, an possit pro parte acceptari, & pro parte reprobari.
- 31 In electionis negotio, post iuramentum praestitum, ponenti contraria, vel ad positiones aduersarij contraria respondentis, super ipsa electione, perpetuum silentium imponitur ex eodem processu.
- 32 Idem iuris est quando agitur contra aliquem de beneficio iam obtento, & in positionibus & responsoibus ad eas reperitur contrarietas.
- 33 In alijs causis ponens vel respondens contraria post Sacramentum calumnia, ex eodem processu non potest priuari beneficio.
- 34 Confessio pro iudicato est, tamen citandus est ad sententiam, & ad reliqua acta causa.
- 35 In causa criminali contra confessum debet ferri definitiua sententia.
- 36 In causa ciuili fertur definitiua, quando actor ceperit agere iudiciario ordine.
- 37 Si autem reus de plano confiteatur debitum, tunc debet sequi praeceptum de soluendo.
- 38 Confessio non requirit selam iudicij.
- 39 Confessio propria facta in vno iudicio nocet in alio, etiam ad alium effectum inter easdem personas.
- 40 Confessio procuratoris an noceat Domino in eodem vel alio iudicio.
- 41 Confessio procuratoris semper potest reuocari etiam non docto de errore.
- 42 Confessio propria potest reuocari incontinenti etiam non docto de errore.

- 43 Haeres potest reuocare confessionem sui auctoris, secus in singulari successore.
- 44 Error iuris quando proficit vel noceat.

DICTVM est de praeparatorijs, & ordinatorijs iudiciorum, nunc videndum est de modis, quibus causa circa merita instruitur, vt de probationibus in genere, & in specie, & quia per confessionem aduersae partis, quae in probando idem operatur, quod instrumentum publicum, l. cum te la. 2. C. de transact. & ibi DD. notant & Decius n. 7. a. lia iura congerit Rot. decis. 98. part. 2. diuers. Releuatur litigans ab onere probandi, l. eum qui in princ. ff. de iur. iur. Praemitit de confessis. Differt hic titulus ab edicto de interrog. act. quia titulus de confessis tantum habet locum post litem contestatam, c. praesentium & ibi gloss. in verb. productos & Can. de rest. in 6. Edictum de interrog. act. ante & post litem contestatam, ac etiam postquam conclusum est in causa, gloss. 1. in c. fin. hoc tit. quia iudex quoties, & quando cunq; mouet eum aequitas, debet interrogare partes, l. Offidius ff. de leg. 3. c. cum Ioannes Eremita §. ad hoc autem de fid. Instrum. & ibi Felin. num. xj. & seqq. Pan. numer. 8. l. vbicumq; ff. de interrog. act. c. fin. 30. quest. 5. Myns. obs. 94. cent. 1. Bald. in c. vltra tertiam in fin. de testib. & ibi Innoc. & Can. idem Myns. obser. 17. ante finem cent. 3. Vt tit. confessio iudicialis prauidet contenti plura requiruntur, gloss. mag. & fin. in l. vnica C. hoc tit. & ibi DD. gloss. pen. in c. fin. eod. & Can. gloss. mag. in c. 1. 2. quest. 1. in verb. confessum. Quod sit maior viginti quinque annis, quia minor potest restitui contra confessionem, l. non omnia ff. de minor. l. certum §. in pupillo ff. hoc tit. Sponte & non coactus tit. confiteatur, c. 1. 15. quest. 4. c. c. Lotharius §. praeterea 31. quest. 2. l. 1. resp. & vers. Diuus Seuerus ff. de quest. ac ex certa conscientia, quia si errat & potest probare se errasse,

rasse, non nocet confessio: c. fin. hoc tit. l. de a-
 rae §. si cum esset in fin. §. ex causa §. qui iusto &
 §. fin. ff. de interrog. act. l. error facti Cod. de iur.
 & fact. ignor. l. non facietur ff. hoc tit. & ibi gloss. &
 Bart. Contra ¶ se, hinc confessio capituli
 quando bona sunt distincta nocet ecclesie,
 etiam vbi de subiectione agitur, c. praterea 2.
 & ibi Pan. num. 2. de transact. c. dilectus de cap.
 monach. c. suborta de re iud. ac etiam Prælati,
 nocet ecclesie, etiam si sine consensu capi-
 tuli agat in causis in quibus est legitimus
 administrator, Bellam. decis. 695. Mohed. decis.
 1. hoc tit. Rot. dec. 3. ead. in nou. c. edoceri de rescript.
 & ibi gl. Can. c. cum deputati & ibi Can. de iud.
 aut si fiat ab eo qui solus est rector ecclesie,
 Pan. in c. fin. sub num. 44 de prescript. & in c. 2.
 numer. 4. & 18. de cap. monach. Propos. in c. de Con-
 stantinopolitana ad fin. 22. dist. maxime quan-
 do confessio habet pro se assistentiam siue
 præsumptionem iuris communis: Pan. in c.
 diligenti sub num. 4. & Felin. in c. fin. sub numer.
 xi. de prescript. in bonis communibus confes-
 sio Prælati non nocet Capitulo nisi Con-
 fessio fiat de consensu vel mandato totius
 Capituli quia tunc iurando in animam
 suam vt Prælati & in animam Capituli vt
 Procurator præiudicat talis confessio, Fran.
 inc. presencium num. 10. de testib. in c. & ibi Can.
 Pan. in c. fin. n. 43. de prescript. & ibi Felin. numer.
 10. & 11. & Can. pro se non prodest, 14. quest.
 2. in sum. alteri non præiudicat, l. certum §. sed
 & an ipsos ff. hoc tit. vt coadiutoris non præ-
 iudicat coadiuto, Achil. dec. 3. hoc tit. c. vnico in
 fine de cleric. agrot. & c. in 6. ibi rationem & c. ple-
 nariam reddituri, auctoris, singulari successori
 ex causa onerosa, & res ad auctorem non fit
 reuertura, secus est in successore ex causa lu-
 cratiua, vel quasi; arg. l. apud Celsum §. si quis
 autem & §. seq. ff. de dol. mal. & met. except. aut
 prædecessoris, successoris in beneficio, nisi
 indigeat & vtatur iure ipsius l. apud Celsum §.

apud Iulianum vers. c. auctoris & §. si quis vers.
 auctoris ff. de dol. mal. & met. except. Rot. decis. 90.
 part. 1. diuers. aut Confessio emanauerit ante
 celsionem; l. facta §. si heres 1. & ibi Bart. &
 DD. ff. ad Trebel. l. fin. §. 1. ff. ad SC. Velleia. l. aliud
 est vendere §. fin. & ibi Dec. ff. de reg. iur. Cas. decis.
 20. num. 9. de prob. imo nec ipsi contenti
 præiudicat, quando sub alia qualitate vel a-
 lio nomine conuenitur; l. fin. ff. de interrog. a-
 ction. argum. l. fin. ff. de postul. §. si tutor Instit. de
 inoffic. testam. l. post mortem ff. quand. ex fact. tut.
 vel curat. hinc Confessio per aliquem facta
 tanquam testem in depositione in vno iu-
 dicio facit fidem contra eundem testifican-
 tem in alia causa; l. eos qui & ibi Bartol. in 1.
 nor. ff. de fals. verum non nocet eidem in alio
 iudicio, in quo conuenitur tanquam pars
 principalis, Rot. dec. 4. hoc tit. in antiq. de quo
 dubitat, Rot. dec. 131. num. 4. & seqq. part. 1. diuer.
 l. pen. & fin. ff. de postul. l. accipientis ff. de auct. &
 consens. tue. facta ab vno tanquam procurato-
 re, non præiudicat illi tanquam principali,
 Achil. dec. 5. hoc tit. Rot. dec. 34. de procur. in nou.
 de quo dubitat Gratus cons. 141. vol. 2. Emissa à
 Rectore vnus Ecclesie confitente alteram
 Ecclesiam esse membrum huius Ecclesie,
 non præiudicat eidem effecto Rectori il-
 lius alterius Ecclesie, Achil. decis. 4. hoc tit.
 l. certum §. sed an ipsos ff. hoc tit. l. si forte ff. de
 Cast. pecul.

Idem vt confessio præiudicet, requiritur
 quod fiat in iudicio ¶ coram competente
 iudice, c. at si clerici de iud. l. vnica C. hoc tit. se-
 dente pro tribunali, quando causa exigit ple-
 nam probationem, c. Deus §. quando autem &
 ibi gloss. in verbo iudicij 2. quest. 1. l. pen. ff. de iust.
 & iur. si vero exigit semiplenam probatio-
 nem, sufficit iudicem itinerare per locum iu-
 dicij, l. voluit §. 1. & ibi gloss. fin. ff. de interrog. a-
 ction. Pan. in c. at si clerici n. 6. in fine de iud. Præ-
 sente aduersario, l. certum §. si quis ff. h. t. l. fin.
 ff. de

ff. de interrog. action. Felin. in c. si cautio numer. 22.
 8 & 23. ubi limitat. 4. modū de fid. instr. De t̄ re
 certa, d. l. certum ff. hoc tit. litigiosa, l. confessioni-
 bus ff. de interrog. action. aut de qua cum alio a-
 ctio esse potest, l. si is cuius ff. de interrog. action.
 quia ea quæ cum alio actio esset, in semet-
 ipsum sua confessione confert, remanet ta-
 men alius obligatus, nisi confessus soluerit.
 l. qui seruum ff. de interrog. act. & ibi gloss. 1. Et id
 9 quod in t̄ confessione venit, natura; l. inde
 Neratius § fin. & l. seq. ff. ad l. aquil. l. confes-
 sionibus vers. & si eum ff. de interrog. act. ius, d. l. si ucu-
 ius ff. de interrog. act. d. l. confessionibus vers. cum
 qui. & fatot causæ, l. interrogatum & ibi gloss.
 10 fin. C. de lib. caus. recipere possit; Confessio t̄
 extra iudicialis præsentē parte facta cum
 causa, & per testes contestes non singulares,
 Cas. decis. 4. num. 4. de re ind. late Cauial. in repet.
 l. admonendi num. 202. & seqq. & 215. & seqq. ff.
 de iureiur. probata plene, probat in civilibus,
 & ex ea condemnari potest, l. generaliter &
 ibi gloss. Bart. & DD. C. de nou. num. pecun. c. per
 tuas de prob. c. fin. & ibi gloss. pen. vers. quandoque
 tamen confessio extra ius hoc tit. in criminalibus
 facit indicium ad torturam, l. e. 5. & ibi gloss.
 fin. & Bart. & DD. de adult. Bart. in l. iustus sustium
 num. 2. ff. de his qui not. infam. & in l. si confessus ff.
 de Cassad. & exhib. reor. & c. Felin. in c. si cautio
 sub num. 24. vers. 4. declaratio de fid. instrum. Pan.
 in d. c. at si clerici num. 16. Roc. decis. 1. hoc tit. in
 nou. facta absente parte iure civili non pro-
 bat, l. cum de indebito & ibi gloss. in verbo exposuit
 ff. de prob. etiam fauore filci, l. 2. C. de iur. fisci.
 de æquitate canonica plene probat, Felin.
 in d. si cautio num. 27. plures cumulans Rot. de-
 cis. 4. num. 1. part. 2. diuers. Gregor. xv. decis. 408.
 num. 2. & ibi annot. quia in confessione quan-
 do agitur ad obligandum, vel liberandum,
 attenditur an pars sit præsens, vel absens, d.
 l. generaliter & ibi Bart. numer. 5. & DD. commu-
 niter d. l. cum de indebito & ibi gloss. in verbo in

verbo in scriptis. & an sit acceptata vel non, Sa-
 lic. in l. 1. num. 24. & seqq. C. de conf. ff. mysing.
 obs. 51. cent. 4. post princ. nam facta à præsentē
 præsentē, expressa causa obligat confidentem,
 secus si fiat absenti, c. si cautio & ibi gloss.
 in verbo si causam de fid. instrum. Anchar. in c. ex
 parte hoc tit. d. l. generaliter & ibi post gl. ff. Bart.
 facta ad liberandum parti præsentē iure cau-
 sa valet, l. tale pactum ff. de pact. l. Arrianus ff. de
 act. & oblig. facta, absente parte non parit ex-
 ceptionem, c. si tibi § si pactus ff. de pact. Bart. in
 l. non solum § si liberationis ff. de lib. leg. Bar. in d. l.
 generaliter, sed quando agitur ad probandum
 non attenditur, an pars sit præsens vel ab-
 sens, Bellam. decis. 691. l. public. Maria § fin. ff. de
 pos. late Cyn. in l. generaliter n. 4. & 5. C. de nou. nu-
 pecun. necan sit facta ad vnum vel alterum
 finem, Dec. in l. 2. sub n. 62. vers. & prædicta di-
 stinctio C. de edendo, sed attenditur an sit facta
 incidenter vel accessorie, an vero principa-
 liter per se & deliberare, c. per inquisitionem &
 ibi gl. in verbo recognouit de elect. l. publica § fin. ff.
 de pos. l. fin. ff. de prob. l. cum quis § codicillis ff. de
 leg. 3. Rot. decis. 121. num. 29. part. 1. diuers. & an
 facta sit scienter vel ignoranter l. cum falsæ &
 ibi Bart. & DD. C. de iur. & fact. ignor. & an sit
 adminiculata, Nat. conf. 547. num. 24. Greg. xv.
 decis. 506. Confessio facta t̄ in testamen-
 to, non probat, sed solum operatur legati
 seu fideicommissi petitionem, l. lucius titius
 § sempronius ff. de leg. 3. l. qui uxori in princ. ff. de
 aur. & arg. leg. Bart. in l. cum quis decedens § codi-
 cillis ff. de leg. 3. Rot. decis. 669. numer. 1. & decis.
 685. num. 1. & per tot. part. 1. diuers. Bald. in l. rati-
 ones num. 5. & 6. C. de prob. nisi sit iurata; d. §.
 Codicillis & ibi gloss. & DD. & Bart. ex quo nota-
 ripossunt alia limitationes, vel emanet ad exo-
 nerationem conscientie, Bald. in l. rationes
 sub numer. 6. C. de prob. Franc. Marc. quest. 460.
 part. 1. De confessione extraiudiciali Prælati
 ad obligandum vel liberandum vide Afflic.
 decis.

decis. 168. Gregorium xv. decis. 506. Bart. in l. ciuitas num. 13. & 14. & ibi DD. ff. si cert. per. Distinguntur positiones ad articulis, & ab interrogatoriis. Positiones fiunt ꝑ ꝑartibus per verba assertiua ab interrogandam alteram partem, gloss. 1. c. 1. vers. ad positiones autem & ibi Can. hoc tit. in 6. Greg. xv. decis. 385 num. 4. Gail. obs. 79. cum 3 seqq. libro 1. quæ per procuratorem potest respondere, c. 2. hoc tit. in 6. & ponens dispositiue omnia, quæ ponit, intelligitur confiteri, c. fin. de iureiur. in 6. & ibi Can. nor. Greg. xv. decis. 408. nu. 11. Articuli fiunt ꝑ etiam dispositiue ad probandum, sed articulans non fatetur, Ioann. Andr. in c. fin. in princ. de iureiur. in 6. Card. Seraph. decis. 1054. n. 2. Gail. obs. 79. num. 6. & 7. libro 1. nisi articulos dederit medio iuramento, Greg. xv. decis. 215. num. 2. vnde per se est positio, quæ sic intitulatur, pono sic & c. per se est articulus, qui sic intitulatur, intendo probare sic, & c. quandoque coniunguntur, vt cum dico pono & probare intendo, Clem. sape §. & quia de verb. signif. & ibi Can. Bald. in l. qui interrogatur in addit. num. 5. ff. de interrog. act. Interrogationes fiunt, vel ꝑ ꝑ iudice in quacunque parte iudicij, vt dictum est, vel ꝑ parte in præparatorijs iudicij, l. 1. §. qui interrogatur cum ll. seqq. & l. non alienum ff. de interrog. act. l. qui petitorio ff. de rei vend. & pars interrogans nihil confitetur vel affirmat, c. 1. & ibi gloss. 1. vers. differunt autem positiones & Franc. num. 5. & Can. hoc tit. in 6. ideo si pars vna exhibet interrogatoria circa decisoria, potest altera pars petere quod interrogations dentur dispositiue per modum positionum, siue capitulorum, & aliter non cogitur respondere tam in ciuili, quam criminali, vt seruetur inter eos æqualitas, Bald. in l. data opera num. 37. C. de ijs qui accus. non poss. Iason. in l. iudices numer. 6. & seqq. C. de iud. Rot. decis. 3. de sequest. possess. & fruct. in non. Fiunt

Summa in Decretales.

positiones ꝑ ante & post litem contesta-
tam, & omni casu quo essent necessariae pro-
bationes c. 1. & ibi gloss. 1. vers. sed dic quod
quandocunque & c. & Franc. num. 1. & Can. hoc
tit. in 6. imo possunt fieri positiones, etiam si
probatio fieri non possit nisi per confessione
partis, vt sunt positiones negatiuae, quia ne-
gatiua dicit non existentiam, & non entis
nullæ sunt qualitates: d. c. 1. & ibi gloss. 2. & 3.
hoc tit. in 6. post litem contestatam fiunt su-
per contentis in libello, & pertinentibus, ac
pertinere valentibus ex parte actoris ad in-
tentionem fundandam, ex parte rei ad exte-
nuandam, c. 1. 4. quest. 4. Clem. sape §. verum
quia de verbo signif. Bald. in l. 2. §. quod obseruari
num. 25. C. de iur. propr. cal. dand. Myns. obs. 88.
cent. 5. de ꝑ facto rei, vel actoris, quia ad fa-
ctum alienum non coguntur respondere, l.
fin. ff. pro socio c. ab excommunicato de rescript.
Myns. obs. 54. cent. 5. quod non sonet in ꝑ de-
lictum seu crimen, quia positioni criminosa
non est respondendum, l. qui iurasse §. si pater
& ibi gloss. in verbo acquisisti ff. de iureiur. c. dudum
el. 2. & ibi gloss. in verbo de veritate dicenda de elect.
& Can. offerendæ ꝑ sunt intra terminum
concessum ad probandum, Bald. in l. in con-
tractibus §. illo videlicet num. 2. C. de non numer.
pec. spec. dilat. §. fin. num. 9. & ibi Bald. in add.
Myns. obs. 4. cent. 1. iudici in scriptis, vt videat
an sint impertinentes, captiosæ, impossibi-
les, obscuræ generales, cap. 2. & ibi gloss. mag.
in verbo rationabili hoc tit. in 6. & sic eas repel-
lat, l. ad probationem C. de prob. cap. per tuas vers.
quoniam etsi probata de simon. si eas admitten-
das viderit, in actis curiæ suæ scribi faciat, c.
quoniam de prob. c. cum in multis de rescript. in 6. l.
acta ff. de re iud. cum clausula, (saluo iure im-
pertinentium, & non admittendorum, c.
cum cc. ringat & ibi gloss. in verbo nihilominus de
offic. deleg. c. cumana & Clem. constitutionem de
elect. & ibi gloss. pen. Franc. Marc. decis. 564. par. 1.
Gail.

- Gail. obser. 81. lib. 1. Myns. obs. 56. cent. 2. & obser. 90. cent. 2. Donec disputatur an positiones sint admittendæ vel non, vel donec pendet terminus ad respondendum, non currit terminus datus ad probandum, d. Clem. sape §. & quia & ibi gloss in verbo post dationem c. cupientes §. quod si per viginti & ibi gloss. in verbo videbit. & Can. de elect. in 6. Bart. in l. quamdiu num. 8. ff. de acquir. hered. Bald. in l. qui interrogatur num. 3. ff. de interrog. act. & in l. si cum ipse in 2. notab. ff. de excus. tut. & in l. 1. numer. 4. C. de iuram. propt. cal. dand. Mynsing. obser. 99. cent. 2. & sicut positiones debent fieri præcedente iuramento calumniæ, vel veritatis, eodem modo
- 19 do responsio † debet sequi præcedente iuramento, c. 2. hoc tit. in 6. lason. in l. iudices numer. 6. & seqq. C. de iud. c. presentium & ibi Franc. num. 7. de testib. in 6. Gail. obser. 79. num. 10. libro 1. imo sub eodem iuramento calumniæ, sub quo est responsum libello, respondetur positionibus, unde ille qui non vult iterato iurare, non debet contumax reputari, nec haberi pro confesso, Auth. hoc sacramentum C. de iureiur. propt. cal. dand. & ibi Bart. num. 2. vbi autem emergeret iuramentum alterius naturæ, quam sit iuramentum calumniæ, illud debet præstari, quoties emergeret causa iurandi, c. 2. §. in omnibus de iuram. cal. in 6. Auth. de testib. §. quia vero c. presentium de testib. in 6.
- 20 In causa † prophana primo, datur terminus actori ad ponendum & articulandum, nec reus compellitur terminum datum auctore recipere, sed potest petere alium terminum ad probandas exceptiones & defensiones suas, quia reus non compellitur probare, donec actor probauerit intentionem suam, l. si quidem C. de except. iunct. c. de testib.
- 21 cum ibi nos de testib. In causis beneficialibus † in simul eodem tempore vtrique parti datur terminus ad ponendum & articulandum, quia sunt summaria, Clem. dispendiosam

de iud. Clem. sape & ibi gloss. in verbo partis de verb. signif. Rot. decis. 25 de iud. in antiq. idem obtinet in cæteris iudicijs summarijs, Achil. decis. 3. de dilat. las. in §. omnium num. 113. post Bald. Instit. de act. Quilibet potest per † procuratorem iurare & respondere positionibus ad aduersario sibi factis, cap. 2. hoc tit. in 6. cap. 1. §. 1. de iuram. calumn. in 6. Vniuersitas quoque & Collegium iurat & respondet per Prælatum seu alium, c. presentium & ibi Franc. num. 8. & 9. de test. in 6. & quando inspecta qualitate Causæ vel personarum, c. in pertractandis de iuram. calumn. principales personæ debent per se respondere positionibus, propter distantiam loci fit remissio ad partes vbi sunt principales personæ litigantes & non compelluntur personaliter comparere ad respondendum positionibus coram Iudice, d. c. presentium & ibi Gemin. numer. 11. & Can. Responsio, nego nisi probeatur, non est admittenda & admissa si actor deinde probet inducit g. minatam probationem scilicet per testes & confessionem, lason. in l. actione num. 3. & 4. C. de transact. Mynsing. obs. 50. cent. 4. Contumax in respondendo † positionibus, siue actor siue reus, 23 quia reus in ponendo censetur actor l. 1. ff. de ex. ept. eorumque procurator, c. 2. hoc tit. in 6. & ibi Franc. num. 6. & Can. siue ante siue post litem contestatam, siue iuratum sit siue non sit, Franc. in cap. 2. sub num. 5. vers. aliquando quis est contumax in respondendo positionibus & c. hoc tit. Bald. in l. 2. §. quod si actor sub numer. 3. vers. sed nunquid ille C. de iureiur. propt. cal. indistincte habetur pro confesso, vel pro negante, prout ipsi erit deterius, gloss. pen. in c. 2. hoc tit. in 6. & ibi Franc. n. 20. Host. & Archid. & Can. l. non alienum l. de etate §. 1. vsque ad §. 6. ff. de interrog. act. Gail. obs. 80. & 82. lib. 1. super illo quod est in positionibus comprehensum cum sua qualitate, Bald. in l. 2. §. quod si actor

num. 5. *C. de iur. propt. cal.* quibus respondere non valet, *gloss. in d. c. 2. in verbo eisdem hoc tit. in 6.* non solum in causa ciuili, sed etiam spiritali, ac beneficiali, quod contumacis præiudicium, non quoad iudicem, vel partis aduersæ utilitatem, vt sibi propter hoc adiudicet beneficium, *Archid. in d. c. 2. numer. 2. hoc tit. in 6.* & in eadem causa tantum, non diuersa, *l. 2. in princ. vers. diuus Adrianus ff. de iur. fili. Bart. in l. cum filias num. 4. ff. de verb. oblig. & in l. eue qui delatorem ff. de iur. fisci.* concurrentibus quatuor, quæ omnino sunt seruanda & per omnia in omnibus, quia *c. 2. hoc tit. in 6.* est rigorosum, *Rot. decis. 3. hoc tit. in antiq. at-*
 24 *testans de stylo & vsu.* Primo, † quod positiones sint sibi lectæ, & datæ intelligi. Se-
 25 cundo, quod sit † iustus & monitus respondere per iudicem in præsentia, non per nunciium in absentia. Tertio, quod contumaciam † suam non possit excusare, nam si potest infringere contumaciam nunquam habetur pro confesso, vtputa quando est talis positio cui non debuit respondere, *Bal. in l. 1. num. 1. 4. C. si plures vna sent. cond. sint. Mynsing. obs. 92. cent. 1.* vel non debuit responderi tunc, sed demum dato termino ad delibendum, & iudex noluit dare terminum, *d. c. 2. & ibi gloss. & DD. hoc tit. in 6.* vel post iussum iudicis recessit ex rationabili causa, *c. communis 23. dist. 1. contumacia §. poenam ff. de re*
 27 *iud.* Quarto, quod iudex pronunciet † eum haberi pro confesso, vel eum contumacem in respondendo, vel sine rationabili causa reculare, quia oportet iudicem patefacere eius delictum, vt habeatur pro confesso, *d. l. eius qui delatorem in princ. ff. de iur. fisci. gloss. pen. in d. c. 2. hoc tit. in 6. & ibi Anchar. n. 12. Bart. in l. 2. §. quod si actor num. 5. & 6. C. de iur. propt. cal. dand. antequam sit lata hæc sententia. potest respondendo poenam, d. c. 2. hoc tit. in 6.* euitare, *Franc. in d. c. 2. in fine & ibi Can. communi-*

ter. & si moriatur, ante istam pronunciationem ad eius hæredes non transit ista poena, vt habeantur pro confessis, *d. l. eius qui delatorem. præterea potest à dicta sententia appellare, & suam contumaciam excusare, l. creditor §. iustus & ibi gloss. fin. ff. de appell. l. 1. & ibi gloss. & Bald. C. quor. appell. non recip. Franc. in d. c. 2. hoc tit. in 6.* nam etiam vere confessus & condemnatus, appellat, *d. l. 2. & ibi not. C. quor. appell. non recip. Gail. obser. 80. lib. 1.* distinguit in reo an semel comparuerit in iudicio & litem fuerit contestatus an nunquam comparuit, & primo casu positiones pro confessatis acceptari possunt, secundo casu contra non comparentem reum proceditur iuris ordine seruato. Quod si principalis semel respondit, in causa, iterato, si iudici videatur, potest compelli quod respondeat, quia possibile quod hodie credit vnum, cras aliud, *l. vbiunque ff. de interrog. act. arg. l. repeti ff. de quest. Rot. decis. 1. hoc tit. in antiq.* Responso quæ fit positioni refertur ad id, super † quo principaliter fit positio, & non 28 ad enunciatiue narrata, vnde si positio habet, quod mutuauit Titio decem cuius tu & hæres & tu respondes credo, videris confiteri mutuum, sed non te hæredem esse Titij, *l. fin. §. Titia ff. de lib. leg. Bart. in l. si à filio alias est §. sub l. si cui serui ff. de leg. 1. & ibi Bald. 1. as. late & DD. communiter contra speculat.* Positio qualificata † quæ continet aliquid falsum in 29 qualitate, potest in totum negari, vt si ponis, quod promisi pure, cum promiserim sub conditione, quia est aliud factum, *gloss. in c. 2. in verbo absque rationabili hoc tit. in 6. gloss. in c. 2. in verb. sigillatim de testib. in 6. Pan. in c. vnic. de plus petit. si continet aliquid falsum in quantitate summæ, vel parte rei, tunc debet confiteri veritatem, & qui talem positionem negat in totum, est periurus, Bart. in l. 1. §. si stipulanti ff. de verb. oblig. & ibi DD. Bart. in l. denun-*
 cia se

ciasse §. quid tamen ff. de adult. Mysing. obs. 55. cent. 2. quia in iudicio, interrogatio de toto intelligitur de qualibet eius parte: l. si quis cum torum ff. de except. rei iud. l. pupillus §. fin. ff. de verb. signif. l. qui solum in princ. ff. de leg. 2. Negans positiones, postea illis vti non potest, vnde actor qui negat pactum factum, vel solutionem non potest dicere, quod ex eo probata sit sua intentio: Bart. in l. non vti que ff. de except. late Felin. in c. capitulum num. 9. & seq. & num. 13. de rescript. impugnata vero positione, quis potest vti probationibus per testes, vel instrumenta super ea factis, Bart. in l. post legatum num. 14. ff. de hys quib. vt indig. & c. per l. si quis in si. iatus ff. de pos. late Franc. Aretin. in l. 1. §. si quis simpliciter sub num. 22. in fine vers. super 1. & num. 24. vers. ad de etiam ff. de verbo oblig. Ex prædictis colligitur, quod confessio ¶ siue responsio rei ad positiones, possit pro parte acceptari, & pro parte reprobari, quando continet plura capitula diuersis temporibus facta, l. si quidem & ibi gl. 1. C. de except. & Bart. & DD. vel facta incontinenti, & quodlibet est per se, & separatum, c. præterea el. 2. & ibi Pan. n. 1. de transact. l. etiam §. 1. ff. de minor & c. l. scire debemus ff. de iud. oblig. §. quæritur Inst. de inutil. stipul. vt si reus fateatur quod promisit pure, sed illa postea soluisse, vel pactum de non petendo sibi factum esse, aut si reus fateatur sibi mutuata centum, & addit actorem sibi obligatum in alia centum, ex alia causa, Pan. in c. bone el. 2. sub num. 29. de post. pralat. & ibi Can. vel si fateatur se illegitimum, sed ex dispensatione Apostolica clericali charactere insignitum: arg. d. c. præterea el. 2. Rot. decis. 272. part. 2. diuers. quando confessio continet vnum Capitulum, seu vnum factum cum suis qualitatibus, seu plura connexa, tunc non potest diuidi, aut pro parte acceptari, vt si reus confiteatur promissionem simul & semel sub conditione

factam, aut se promississe Titio centum pacto incontinenti appposito, vt pro eo vadat Romam; vel si reus confiteatur se recepisse centum ab actore, quæ illi debeat ex causa mutui, Pan. in d. c. bone el. 2. sub num. 29. per illum text. Bart. in l. aurelius §. idem quæst. num. ff. de lib. leg. Archid. in c. 1. sub num. 2. hoc tit. in 6. potissimum quando qualitas, reddit actum, cui adijcitur nullum, vel eum transfundit in alium actum, vnde hæc confessio, quod per vim fecit professionem, diuidi non potest, l. qui donationis ff. de contr. ad. empt. l. per seruum §. fin. cum l. seq. ff. de usu & habit. l. vbi ita donatus ff. de mort. caus. donat. Rot. decis. 272. num. 2. & 3. part. 1. diuers. Fallit quia diuidi potest confessio, quando præsumptio iuris est contra qualitatem, quæ facit pro confitente, Bart. in d. l. aurelius §. idem quæst. sub num. 2. & ibi DD. c. cum venissent & ibi gloss. in verbo probatum & Can. de instit. Pan. in c. bon. mem. el. 2. num. 29. & 31. de post. pral. Greg. xv. decis. 92. numer. 8. & ibi annot. vt si fateatur intrusum possidere beneficium, quia possessio præsumitur iusta. c. cum venissent & ibi Pan. n. 7. & 12. de Instit. Rot. decis. 802. num. 2. & 3. part. 1. diuers. aut confiteatur se occidisse hominem pro sui defensione, potest actor stare confessioni, in quantum dicit se occidisse, sed non cogitur stare, in quantum dicit ad sui defensionem, quia præsumptio iuris est contra eum, ratione operis perpetrati, cum sit factum à iure damnatum, l. 1. C. de sicar. l. si non conuicti C. de iniur. Fallit secundo, quando is qui reprobat particulam, siue qualitatem, assumit onus probandi in se, & adducit probabiles coniecturas, d. l. aurelius §. idem quæst. & ibi Bart. sub numer. 2. c. 1. de post. pral. c. præterea 2. de transact. Pan. in d. c. bone el. 2. in fine Bald. in l. 2. num. 4. C. de donat. propter nupt. Non potest quis se iuuare, contra ponentem, ex positione quam ipse negauit, nec ipse

ipse ponens potest se fundare in illa negatione, quia uterque suam turpitudinem allegaret, & veniret contra suum dictum; *Archiepiscopus in c. 1. numer. 3. hoc tit. & ibi Franc. numer. 14. vers. sexto quaritur.* sed bene poterit quis se iuuare ex probationibus factis super tali positione negata, *c. mulieri de iureiur. Franc. in d. c. 1. numer. 14. vers. 6. quaritur las. in l. possideri numer. 25. ff. de acq. poss. s.* Quando in positionibus ³¹ super electionis negotio, post iuramentum præstitum ab electo, aut eius procuratore habente speciale mandatum, vel etiam generale, scilicet cura scientia & rati habitatione expressa, vel tacita ipsius electi, datis, seu in responsionibus quas ad aduersarij positiones alter eorum fecit, repetitur contrarietas manifesta; electo tanquam periuro, nisi iusta & rationabilis causa eum excuset, super ista electione perpetuum silentium imponitur, *c. fin. de iureiur. in 6.* ex eodem processu: quia non solum antiqua crimina percellunt, sed etiam noua, *c. fin. de temp. ord. c. vt circa §. alioquin de elect. in 6. c. insinuante de offic. deleg. & res ante sui completionem peruenit ad eum catum à quo non potest habere principium, l. quia in eum ff. ad l. aquil. §. si seruus domino Insti. de noxal. act. l. pro parte ff. de seruit. nec propterea coelectus confit mabitur, *c. olim in fine & ibi Fel. numer. 9. & 10. limitat. §. modus de rescript. c. 1. & ibi gloss. in verb. electi vt lit. pend. in 6. l. fin. C. res vend.**

³² Idem iuris est, quando ³³ agitur contra aliquem de beneficio iam obtento, & in positionibus & responsionibus ad eas reperitur contrarietas; quia periurium iudiciale non solum impedit, sed etiam deicit iam promotum, *c. tua nos c. querelam de iureiur. c. peruenit de fideiuss. & quis agendo, ius agendi non recte inchoatum, consequitur, l. si rem §. fin. & ibi gl. ff. de pign. act. Ioan. Mon. in c. fin. n. 5. de iureiur. in 6. secus est in formante in dictis ca-*

sibus contrarios articulos, nisi expresse articuli tormentum per iuramentum: *Ioan. And. in d. c. fin. in princ. de iureiur. in 7. & ibi Ansh. in 1. quæst.* Ratio diuersitatis est, quia pars id quod posuisset, & idem de eo qui ad positionem respondet, articulos vero non aliter, sed dicit quod vult, seu intendit eos probare, & ideo non potest sic, ex illis contrarijs, resultare periurium; verum est, quod formans articulos contrarios sit repellendus: *l. qui falso ff. de testib. l. 4. in princ. vers. interdum ff. quod cum eo qui in alie. & c. c. vt nostrum §. omnibus vt eccl. benef. sine diminut. conf. in alijs negotijs ³³ ponens vel respondens contraria post Sacramentum calumnie, ex eodẽ processu non potest priuari beneficio; quia ad hoc non fuit actus, sed alia pœna imponitur, *c. peruenit de fideiuss. c. 1. de except. Fr. in c. fin. numer. 4. de iureiur. in 6.* Confessus ³⁴ ³⁵ pro iudicato est, quia quodammodo tua sententia damnatur, *c. cum super & c. fin. & ibi gloss. & l. 1. C. & ff. hoc tit.* tamen tum verè quam fecte confessus est citandus ad sententiam, & ad reliqua acta causa, *Ioan. And. in c. fin. numer. 1. hoc tit. in 6. & ibi Gemin. numer. 12.* quia etiam verè confessus potest opponere exceptiones peremptorias, *l. si filius §. 1. ff. de interrog. act. & contumax in non respondendo positionibus, non debet quoad alia contumax reputari, c. cum olim de testib. c. eum qui & ibi gloss. in verb. non teneris de dot. & contum. in 6. Franc. in d. c. si n. 21. hoc tit. in 6.* In causa criminali ³⁵ contra verè confessum debet ferri sententia definitiua, *l. si Confessus ff. de cust. & exhib. reor. & ibi gloss. & DD. Myns. obs. 77. cent. 5.* Quia Confessio spontanea delicti non sufficit ad condemnandum aliquem pœna capitali nisi & constet delictum esse commissum, *l. 1. §. si sibi vers. item illud ff. de SC. Sylla. & c. l. necessarios §. non alias ff. eod. Mynsing. obser. 81. cent. 7.* Confessio vero metu tormentorum facta nullie*

nullis legitimis præcedentibus iudicijs confitenti non præiudicat, nec ex ea potest condemnari, l. penult. ff. de quaest. Myns. obs. 23. cent.

365. In causa ¶ civili quando actor coeperit agere iudiciario ordine, dato libello, & lite contestata, ex contumacia in non respondendo positionibus, aut ex vera confessione, non potest reus condemnari, si qualitas causæ non patitur, ut si libellus sit ineptus, vel non concludens, vel manifestam rei defensionem contineat; Bald. in l. 2. §. quod si actor n. 4. C. de iureiur. propter cal. Bart. in l. absentem ff. de pen. quia non potest perueniri ad sententiam nisi probatis probandis, nisi talis esset positio, cuius Confessio totam causam decideret: Franc. in d. c. fin. sub n. 21. si autem reus ¶ de plano confiteatur debitum, nolens subire iudicium, tunc debet sequi præceptum de soluendo infra legitima tempora, l. Iulianus l. certum §. fin. & ibi gl. fin. Bart. & DD. ff. hoc tit. Certe iuris est, quod non requirit ¶ telam iudicij, quia Confessus condemnatur etiam data nullitate processus, & nullo præmisso processu, tam in criminali, c. ad petitionem de accus. c. 1. eodem in 6. & ibi gloss. fin. c. per inquisitionem & ibi gloss. in verb. recognouit de elect. Pan. in c. at si clerici n. 17. de iud. quam causa civili, c. Pisanus & ibi Abb. antiq. in verb. confessione & collect. in prin. de restit.

39 spol. at. Confessio propria ¶ facta in vno iudicio nocet in alio, etiam ad alium effectum inter easdem personas, c. per tuas de prob. l. generaliter C. de non num. pecun. c. per inquisitionem & ibi Pan. num. 12. de elect. Pan. in cap. 2. num. 27. & 12. hoc tit. Dec. in l. 2. sub num. 62. & ibi DD. C. de edend. facta in iudicio criminali probat in civili, & è contra: Franc. Aret. in c. at si clerici num. 51. de iud. & ibi Can. Innoc. in c. per inquisitionem num. 2. de elect. Pan. in c. cum dilectus sub num. 26. de ord. cognit. facta in summario probat in plenario, quia integritas confessionis

non læditur ex qualitate iudicij: But. in c. cum dilectus §. verum sub num. 35. vers. hac autem dicit vera & c. de ord. cognit. Pan. in c. dilectus numer. 5. 13. & 15. de cap. monach. etiam in fauorem eius cum quo processus non fuit gestus, l. inter dum fur. vers. qui furem ff. de furt. Bald. in l. 2. numer. 28. Cod. de edendo, præsumptiue non absolute, nam non præcluditur via contrariæ probationi, Rot. decis. 56. part. 1. diuers. Castr. conf. 337. vers. primo quaritur num. 5. lib. 1. & ex confessione huiusmodi in iudicio summario potest sequi condemnatio, quia in eo venit non petitum, dummodo ex actis quomocumque resultet, c. abbate de re iud. Bald. in l. 2. num. 8. C. de edend. sed non potest sequi conditio in iudicio plenario, quando agitur ad aliud, vel ex alia causa: ut si in iudicio depositi reus confiteatur de commodato, non potest sequi condemnatio, quia ad illud non fuit actum, sed pars habet intentionem fundatam ex illa confessione in iudicio commodati postea instituendo; But. in c. examinata num. 27. de iud. aut si reus in iudicio civili, confiteatur de crimine, non potest condemnari; sed iudex ex ista confessione potest formare inquisitionem, l. si filiam C. de lib. caus. l. mercatam & ibi Bald. C. de cond. ob turp. caus. Bart. in l. si conf. ff. de cust. exhib. reor. Pan. in c. per inquisitionem n. 12. de elect. & in d. c. at si clerici n. 30. de iud. & in c. 2. n. 12. hoc tit. licet secus sit in probatione, quæ fit per testes, vel instrumenta, Pan. in d. c. per inquisitionem n. 12. gloss. in l. si quis ad se fundum in verb. destinatus C. ad l. iul. de vi & c. & ibi DD. Bart. late in l. 2. §. 1. m. 5. ff. vi bonor. rapt. Bald. in l. 2. num. 29. C. de edend. Confessio procuratoris ¶ non nocet domino in alio iudicio, 40 Pan. in d. c. per inquisitionem num. 22. circa finem Dec. in l. 2. num. 63. C. de edend. In eodem vero iudicio ¶ Confessio procuratoris emana- 41 ta per modum contentiosæ iurisdictionis puta

puta respondendo libello, interrogationibus, vel positionibus præiudicat Domino, quando, fit ex necessitate à iure imposita secus si alio modo fiat, ex mera sua voluntate. l. non solum & ibi Paul. de Castr. num. 1. & 2. ff. de procur. Bart. num. 6. & DD. iuncta l. certum §. sed an ipsos & ibi gloss. ff. de Confess. Confessio nunciij præiudicat Domino quia videtur propria facta ab ipso Domino. l. fin. ff. de vers. bon. Bald. in l. 1. num. 31. C. de confess. Dec. in l. 2. sub num. 63. C. de edend. Confessio ficta in alia causa nunquam obest etiam inter eandem personas. l. 3. & ibi gloss. fin. C. de fid. Inst. l. 2. in princ. & c. Diuus Adrianus & l. eius qui delatorem & ibi Bart. ff. de iure scti, & multo minus personam egreditur. Bart. in l. cum filius nu. 4. ff. de verb. oblig. d. l. eius qui delatorem, Confessio procuratoris † semper reuocari potest, etiam non docto de errore, siue sit facta in positionibus, vel in responsione ad eas, Franc. in c. fin. sub n. 7. vers. ultimo de iureiur. in 6. c. olim causam & ibi gloss. in verb. non reuocata & Can. de cens. Fel. in c. 1. num. 16. vt lit. non contest. & c. siue facta sit in commissione, Mohed. decis. 15. de restit. spoliat. c. fin. hoc tit. late Castr. in l. cum falsa C. de iur. & fact. ignor. aut in articulis etiam per iuramentum datis, tam per ipsum procuratorem, quam principalem, c. fin. hoc tit. c. cum falsa l. error C. de iur. & fact. ignor. in causis beneficialibus & matrimonialibus ex Stylo Cariz. Rot. decis. 19. de proc. in nou. ac etiam in causis prophantis, Rot. decis. 2. de confess. in nou. & decis. 3. de test. in antiq. & diuers. decis. 613. num. 9. & 10. part. 1. Franc. in c. fin. num. 7. vers. 4. limita de iureiur. in 6. late Fel. in c. 1. num. 14. vt lit. non contest. & c. negotio nondum finito, c. fin. hoc tit. Propria siue iudicialis, siue 43 extrajudicialis † potest reuocari incontinenti, etiam non docto de errore, c. fin. & ibi gloss. in verb. iusta causa in fine de iureiur. in 6. & ibi Franc. nu. 6. & Can. c. apud misericordem 32.

quæst. 1. Bald. in repei. l. edita num. 102. & seqq. C. de edendo Paul. de Castr. in l. non fatetur qui distinguit tres casus ff. hoc tit. Multiplicata, geminata, iurata, deliberata, probato errore reuocari potest. l. de atate §. ex causa & §. qui iusto ff. de interrog. act. l. 1. C. de error. calc. & ibi Bal. & Iason. n. 9. Iason. in l. error nu. 28. & seqq. C. de iur. & fact. ignor. licet istis casibus non ita facile admitti debeat allegatio erroris propter difficultatem probationis, c. ex litteris & ibi gloss. in verb. admonita de Diuo & ibi Can. Franc. in c. 1. in 3. not. & n. 2. de accus. in 6. Hæres † 44 potest reuocare confessionem sui auctoris, l. non idcirco C. de iur. & fact. ignor. Bald. in d. l. error n. 15. Secus tamen in successore ex titulo singulari, quia sicut ad eum non transit actio personalis competens auctori, nec etiam ius excipiendi, si auctor est mortuus, Bartol. in l. si tertius §. si quis priusquam n. 6. ff. de acq. plu. ars. A tertia siue diuersa persona potest reuocari & probari error, & ante sententiam & post sententiã, l. fin. §. fin. autem nescius C. de furt. gloss. fin. in d. l. error & ibi Bart. & Iason. sub nu. 18. & DD. communiter, quæ regulã limitandã sunt, nisi confessio fuerit per partem aduersam acceptata, l. fin. ff. de pact. Iason. in d. l. error numer. 2. & seqq. & ibi DD. communiter, Potest quis contrauenire propriæ confessioni iudiciali iuratae quando iudex per sententiam confessionem reprobauit, c. mulier & ibi Pan. num. 10. de iureiur. Myns. obser. 51. cent. 4. Prædicto omnia procedunt in confessione erronea facti, extra iudicium error † iuris 45 in damnis euitandis prodest cuicumque, l. error in fin. & l. regulari princ. ff. de iur. & fact. igno. sed in lucris iuris ignorantia nemini prodest, neque etiam mulieri, l. iuris C. qui admitti & ibi Ias. in 1. not. & DD. l. 2. & 3. C. de iur. & fact. ign. in iudicij iuris ignorantia ante litem contestatam excusat, post litem contestatam non excusat, Dynus in c. ignorantia num.

num. 10. de reg. iur. in 6. nisi error sit expressus in confessione. l. confessionibus & l. seqq. in fin. ff. de interrog. & Bartol. in l. non fatetur num. 13. ff. hoc tit. ignorantia iuris non presumitur regulariter. l. si heres ab eo §. fin. in fin. & ibi gloss. fin. ff. ad Trebell. probatur autem ex qualitate facti & personæ. l. si adulterium cum incestu §. §. i. ff. de adult. & postquam fuit à peritis doctus incontinenti, postea presumitur error iuris, Bart. in d. l. non fatetur num. 12. & ibi DD. communiter las. in l. iurum num. 9. C. qui admitti.

De Probationibus.

Titulus XIX.

S V M M A R I A.

- 1 Probatio est rei dubia per testes vel instrumenta & plerumque per indicia & presumptiones ostensio.
- 2 Probatio debet concludere per necesse vel probabile, nunquam per possibile.
- 3 Excipe 1. quia nunquam sufficit probatio per probabile seu presumptiva, quando probatio alicuius rei est posita in conditione, & ei qui apponit conditionem probationis, iam constat adesse presumptionem.
- 4 2. Quando à lege vel ab homine requiritur probatio cum aliquibus verbis qualificatis.
- 5 In deductis incidenter in iudicio sufficit locus & presumpta probatio.
- 6 Causa principalis quando est summaria respectu probationum, omnes eius articuli sunt summarij nisi emergat dubitatio super legitimatione personæ.
- 7 Actor tenetur probare suam intentionem, & reus suam exceptionem, si excipiendo aliquid affirmet, secus si neget.
- 8 In duplicibus iudicijs vtriusque probatio recipitur.
- 9 In crimine falsi vtriusque testes audiuntur.

- 10 Negativa probari non potest est quadruplex, facti, iuris, qualitatis, quantitatis.
- 11 Negativa facti an probari possit, & quomodo probetur.
- 12 Negativa iuris probari debet per negantem.
- 13 Negativa qualitate probanda est per negantem.
- 14 Testes deponentes super negativa debent removere actum à sensu, non sensum ab actu.
- 15 Negativa quantitate directa per testes potest probari.
- 16 Probatio debet fieri iudici, aduersario presente, lites contestata, & primo de intentione actoris, deinde de rei exceptione.
- 17 Si probatio actoris perfecta & probatio rei imperfecta sint diuersa, & se inuicem compensantes, recurrendum est ad iuramentum necessarium.
- 18 Si ambarum partium par sit probatio, reus absoluitur.
- 19 Probationum species sunt nouem.
- 20 Semiplenam probationem quam inducant.
- 21 Plenam probationem quam faciunt.
- 22 Probationes imperfectæ sine sint eiusdem si uel diuersi generis, quæ sunt perfecta in sua specie, ac tendunt ad vnum, sunt commiscibiles & faciunt plenam probationem.
- 23 Si vero tendunt ad diuersa non sunt commiscibiles.
- 24 Plena probatio acquiritur in omni causa civili, plenissima in criminali.
- 25 In summarijs quoque in quibus vertitur partis preiudicium quod non potest per aliud iudicium reparari, nisi per appellationem ab vtraque parte plena probationes requiruntur.
- 26 In strictis summarijs quæ possunt per aliud iudicium reparari, requiritur plena probatio ex parte actoris.
- 27 Excipe causas possessorias fauorabiles, & modici & quasi nullius preiudicij.
- 28 In extraordinarijs cognitionibus requiritur plena probatio.